

**Miedzynarodowa Grupa Teatralna
"Neisse-Nysa-Nisa Piraci"
Mezinárodní Divadelní Skupina
"Neisse-Nisa-Nysa Piráti"
Internationale Theatergruppe
"Neisse-Nisa-Nysa Piraten"**

www.neissepiraten.de

„Projekt jest dofinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA Wolny Kraj Związkowy Saksonia – Rzeczpospolita Polska (Województwo Dolnośląskie) w Euroregionie Nysa.”

Mezinárodní divadelní skupina Neisse-Nisa-Nysa Piraten

„Neissepiraten“ (Nisa-Piráti) jsou třinárodnostní projekt mladých lidí v trojzemí, v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Němečtí, čeští a polští mladí lidé ve věku 12-20 let spolu vystupují na divadelních jevištích. Za touto skutečností se skrývá zajímavý koncept, který dokazuje, že lze spojovat společensko-pedagogické nároky s uměleckými. V naší skupině pracuje dohromady 24 mladistvých ze tří zemí pod vedením profesionálního režiséra a divadelníka v jedné osobě a tří dalších vedoucích. Naší pracovní řečí je angličtina, ve skupině se mluví ale také polsky, česky, německy, rusky, arabsky a „gibersky“ – to je divadelní řeč fantazie. Zabýváme se hereckými a divadelními technikami a získáváme zkušenosti s tím, jak divadlo vlastně „funguje“. To celé je spojeno s velkou dávkou zábavy a humoru. Setkáváme se během 3-4 víkendů ročně, střídavě v České republice, Polsku a Německu.

Od zahájení projektu v roce 2001 do dnešních dní nastudovali mladí herci pod profesionálním vedením během 22 workshopů 4 divadelní hry, které prezentovali v rámci 18 divadelních představení divákům v České republice, Polsku a v Německu. Mezi jinými hrají „Neissepiraten“ pravidelně v rámci oslav vstupu České republiky a Polska do Evropské unie. Scény, na kterých vystupujeme, jsou především Divadlo Gerharta Hauptmanna v Žitavě, Naivní divadlo Liberec, kulturní dům v polské Bogatynii, který byl po své rekonstrukci znovu otevřen v roce 2004 právě naším vystoupením. V prvních letech našeho projektu jsme vystupovali také v Goethe Institutu v Praze.

Dějiny divadelní skupiny

V roce 1999 zorganizovala paní Uthild Schütze-Nöhmke z Goethe Institutu v Praze řadu vzdělávacích akcí pro učitele. Během jedné z těchto akcí, která nesla název „Divadlo-výukový jazyk“, seznámil režisér Peter Sterl z Norimberka vyučující němčiny z Německa, Polska a České republiky s různými divadelními technikami a metodami, které lze využít při výuce. Tento seminář proběhl v Žitavě. Pan Peter Sterl takový seminář poprvé vedl ještě dříve v Praze v Goethe Institutu. Zájem o tento seminář byl velký, tehdy se ho zúčastnilo 20 učitelů ze jmenovaných zemí. Krátce nato vznikla myšlenka využít tyto divadelní techniky a metody přímo na jevišti a založit německo-polsko-českou divadelní skupinu – tak se právě „narodili“ Nisa-Piráti. Od té doby spolupracují s režisérem.

Peterem Sterlem paní Ellen Rolle (Žitava) a paní Renata Šípová (Liberec). Mnoho let byla třetí vedoucí také paní Wiesia Weckert

z Bogatynie, po její náhlé smrti v roce 2005 převzala její místo paní Kasia Pecherzewska také z Bogatynie.

Neissepiraten – více než jen divadelní skupina

Během existence našeho divadelního projektu jsme vyvinuli vlastní techniku jak lze i přes jazykové bariéry v naší divadelní skupině spolupracovat. Neexistuje totiž žádná řeč, kterou by mluvili všichni členové divadelní skupiny. Při workshopech je naplno využívána i neverbální komunikace. Herci si také sami vzájemně překládají a angažují se pro společné porozumění. Přebírají zodpovědnost ve skupině, učí se interkulturnímu soužití, překonávají jazykové bariéry. V naší divadelní skupině není důležité vytvořit „umělou jednotu“. Naším hlavním cílem je odhalit jaké jsou rozdíly mezi národy a kulturami, jak s nimi lze pracovat a jak se dá naučit je akceptovat a ctít. Také naše divadelní hry musejí být srozumitelné ve všech třech zemích. Hrajeme pro nejrůznější, částečně smíšené publikum. Pro tuto srozumitelnost vymýšlíme stále nové experimenty. Ještě dříve než se z trojzemí Německo-Polsko-Česká republika stal „jednotný evropský kout“ jsme v naší divadelní skupině „překračovali hranice“ a spolupracovali třinárodnostně. Mezitím se divadelní skupina Neissepiraten stala pevnou institucí. Právě v tomto strukturálně slabém regionu, který je ještě k tomu konfrontován s mnoha problémy, které souvisejí s trojí hraniční polohou, nabízí divadelní skupina mladistvým dobrou příležitost, aby se kulturně angažovali a spolupracovali na projektu s „evropskou kulturou“. Pro naše diváky jsme jak dobrou zábavou, tak i podnětem k přemýšlení a vydařeným příkladem společných akcí, které překračují hranice.

Improvizační divadlo překračující hranice – speciální techniky „Nisa-pirátů“

Neissepiraten pracují především na rovině improvizací. To znamená, že se naše divadelní hry vyvíjejí během workshopů z improvizací. Mladí herci dostanou od režiséra úkoly, které převádějí do různých situací. Tak vznikají jednak „čistě polské“ (popř. německé, české....) improvizace, jednak i „národnostně promíchané“. V průběhu jednoho každého workshopu tak spolupracuje alespoň chvíli každý člen skupiny s každým. Improvizace, které vznikají, závisejí silně na takto vzniklých malých skupinkách a na jejich vlastní dynamice. Během vypracovávání režisérem zadaných úkolů musejí být řešeny.

jazykové problémy – postupy při jejich řešení se odrážejí v celkovém výsledku. Takto vzniklé nové techniky a postupy společně vyhodnocujeme a rozhodujeme, které budou použity v naší divadelní hře. Např. naše nejnovější divadelní hra „Skládka“ jako jediná vznikla pouze tímto způsobem, tzn. bez jakékoli textové předlohy.

Improvizace tedy především znamená, že herci nemají k dispozici žádné texty. Každé další uvedení jedné konkrétní divadelní hry se od ostatních trochu odlišuje. Podstatné pro práci mladistvých je proto, aby zjistili a pochopili, o co v dané hře jde. Co je motivací jednoho konkrétního charakteru? Jak se postava pohybuje? Jak vyjádřit pocity a vnitřní pohnutky řečí a pohybem? Tímto způsobem si divadelní soubor úspěšně improvizuje na základě pevných charakterů postav a pevně dané linie příběhu. Aby mohla být taková herecká práce vůbec možná, musí herecký soubor disponovat odpovídajícími znalostmi a dovednostmi. Proto jsou hra stělem a s hlasem, vypořádání se s dramaturgií a s divadlem prakticky i teoreticky pevnou součástí každého setkání divadelní skupiny.

Způsob práce Neissepiratů se dá rozdělit do tří základních kroků: hluk, akceptace a hraniční zkušenost.

Hluk

Aby bylo možno s mladými lidmi pracovat metodami, které jsou tak silně odvozené od improvizace, musejí být atmosféra a zacházení s herci velmi volné. Každý musí mít prostor pro vlastní rozvoj, pro odvahu beze strachu hrát a experimentovat. Pozoruje-li někdo z povzdálí naše workshopy, vidí často zjevně hlučné nebo chaotické scény. Ve skutečnosti ale jde o to, aby byl mladým hercům a věcem opakovaně ponechán volný průběh. Jen tak se totiž mohou dosažené výsledky následně upravovat. Improvizace funguje především na bázi volnosti a dobrovolnosti. Improvizace – i když se to tak někdy zdá – je něco úplně jiného než „hloupé kašpaření“ a „blbnutí“. Improvizace vzniká na základě předchozích znalostí a schopností, tzn. technik, které byly hercům v průběhu práce vštěpeny.

Akceptace

Každý člen skupiny má možnost se realizovat, je vyslyšen a brán vážně. Jen tak může být hercům dodávána odvaha, aby se nebáli experimentů a uměli vyjít ze sebe sama. U improvizací neexistuje nejdříve nic správného ani nic chybného. Rozhodnutí o tom, kdo a co půjde na scénu, jsou pro všechny transparentní.

Ukol režiséra tkví především v tom, aby ukázal mladým hercům jak lze vlastní myšlenku převést do divadla.

Snažíme se akceptovat skutečnost, že každý v souboru je jiný a každý také může projevit svůj charakter. Všichni ale také získáváme zkušenosti s tím, kde musí končit svoboda jednotlivce v rámci společné práce. Samozřejmě se také při naší práci projevují osobní záliby a odpor, přátelství, odmítání a strach z ublížení.

Hraniční zkušenost

Práce Neissepiraten žije z hraničních zkušeností. Ve cvičeních a improvizacích jde neustále o to, aby mladí lidé překonali své vlastní hranice, aby se odvážili vyzkoušet nové věci. Zkoušíme experimenty s tancem a pohybem. Setkáváme se neustále s novými členy souboru, musíme společně improvizovat, dostávat se za jazykové bariéry. Na jevišti se dotýkáme, děláme hloupá gesta, grimasy a kdo má smůlu, musí ve světle ramp také někdy někoho políbit. Členové souboru, vedoucí souboru a sám režisér získávají hraniční zkušenosti ve vztahu k sobě samému, v jednání s jednotlivými členy souboru a při vyrovnávání se s jinými zeměmi a kulturami. Za všechny ty roky jsme se od sebe mnoho naučili – ne vždy úplně bezkonfliktně a bez ublížení. Hraniční zkušenosti potřebují jisté prostředí, tzn. tým, který dává hercům jistotu, vyžaduje akceptaci a podporuje a zachovává si přehled v tom celém shluku. Velice podstatná pro nás je spolupráce vedoucích s režisérem. Hraniční zkušenosti potřebují důvěru, že vše půjde nakonec správnou cestou, že se celý proces improvizací včas přemění zcela produktivně v konkrétní divadelní představení.

K tomu jsou zapotřebí rozsáhlé vědomosti a dlouholetá zkušenost s dramaturgií a s divadelní pedagogikou.

Naši herci dozrávají při tomto celém procesu v dospělé lidi, ve zdatné herce a mladé Evropany.

Produkce 2005/2006:

„Skládka“ <http://www.arthefact.de/homepages/arthefact-ev/neissepiraten/einweg.html>

Od ledna 2005 pracuje skupina na této nové vlastní produkci, která se tentokrát zabývá „cennými látkami“ – s odpadem, s pravidly, s lidmi.

Premiéra probíhala opět 1 května 2006 v divadle Gerharta Hauptmanna v Žitavě. Premiéry v Polsku a v České republice budou probíhat v říjnu 2006.

„Skládka“ – hlavní hrdina – obchodník – je napaden, odklizen a vyhozen na skládku. Překvapivě se skládka odpadu stává jeho novým začátkem. Mezi věcmi na jedno použití se nachází místo plné bezmezného života, neomezené, tvořivé. Místo s děsivě pěknými paralelami k jeho dřívějšímu životu, ve kterém pro něho existovala pouze „jedna cesta“. Neissepiraten čerpají ve své nové třínárodnostní produkci tentokrát z odpadu společnosti a zpochybňují běžná pravidla a konvence.

Naše dosavadní produkce:

„**Zůstat v řece**“ (2001) – scénická čtení z básní žáků z Německa, Česka a Polska.

„**O princezně Kunigundě**“ (2002/2003) – známá pověst z našeho trojzemí a pokus převést naše vlastní problémy se všemi třemi jazyky na jeviště.

„**Ester a král**“ (2004/2005) – ve vztahu k biblické pověsti o Ester jsme se zabývali spoluzitím rozdílných národů a kultur.

Instituce, které nám dávají podporu nebo peníze:

Gymnázium F. X. Šaldy Liberec

Sdružení rodičů, studentů a přátel školy při Gymnáziu
F. X. Šaldy Liberec

Krajský úřad Libereckého kraje – odbor kultury, památkově
pěče a cestovního ruchu.

Město Liberec

PETER STERL

Współzałożyciel i Kierownik grupy, reżyser z Norymbergii.

Ellen Rolle
Współzałożycielka „Piratów znad Nisy”, nauczycielka w Lessing-GS Zittau. międzynarodowa organizacja/koordynatorka projektów strony niemieckiej.

Renata Šipova

Współzałożycielka i opiekun grupy czeskiej, nauczyciel języka niemieckiego w Gimnazjum S.X. Saldy w Libercu.

Katarzyna Pęcherzewska
Opiekunka, autorka i koordynatorka projektów strony polskiej Międzynarodowej Grupy Teatralnej „Nysa - Piraci”.

Wiesia Weckert
Współzałożycielka i opiekun polskiej Grupy Teatralnej „Nysa Piraci” do 2005 roku. Nauczyciel języka niemieckiego w Gimnazjum Nr 2 w Bogatyni.

PETER STERL

Theaterleiter und regisseur
Mitbegründer aus Nürnberg

Ellen Rolle
Mitbegründerin der „Neiße-Piraten“
Lehrerin an der Lessing-GS Zittau.
trinationale Organisation/Management deutsche Projektleitung.

Renata Šipova

Ich beschäftige mich mit der Organisation des Theaterprojektes, bin Leiterin der tschechischen Gruppe. Ich unterrichte Deutsch am Gymnasium F.X.Šalda in Liberec.

Katarzyna Pęcherzewska
Leiterin der Polnischen gruppe der „Neisse Piraten”, trinationale Organisation/Management polnische Projektleitung.

Wiesia Weckert
Unsere Spielleiterin und Mitgründerin der „Neissepiraten”, verstorben im Juni 2005. Deutschlehrerin am Gymnasium Nr.2 in Bogatynia.

PETER STERL

Divadelni vedoucí a režisér. Spoluzakladatel z Norimberka

Ellen Rolle
Mezinárodní organizace, management (řízení), odpovědná za německé zájmy. Učitelka v Lessingově škole v Žitavě.

Renata Šipova

Spoluzakladatelka, vedoucí české skupiny. Zabývám se organizací divadelního projektu, Učím na gymnáziu F.X.Šalda Liberec.

Katarzyna Pęcherzewska
Vedoucí polské skupiny „Neisse Pirátů”, zabývám se organizací a managementem, vede polskou skupinu.

Wiesia Weckert
Spoluzakladatelka, vedoucí polské skupiny „Nysa Piraci” do 2005 r. Vyučující německého jazyka na Gymnáziu č.2 v Bogatyni.

Premiera przedstawienia pt “Estera “ w Libercu.

Premiera przedstawienia pt “Estera “ w Zittau.